

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6188

Tarih : 04.07.2024

13992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

04.07.2024

Gülderen VARLI

Van Milletvekili

Anayasa Madde 26' ya göre; Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Ancak Türkiye de gerçekleri yazmak, haber gündeme getirmek ve sosyal medya paylaşımı yapmak imkânsız hale gelmiş durumdadır. İfade edilen, yazılan, gündeme getirilen haber ve söylemlerden sonra başına ne geleceği belirsiz olan basın emekçileri sadece meslek faaliyetlerini yapmaktadır. Sosyal medya üzerinden gerçekleri yazan gazetecilerin yaptıkları haberlerden sonra basın emekçilerine yapılan tehditler soruşturma konusu dahi olmamaktadır. Yaptıkları haberler ve söylemlerinden dolayı Türkiye de öldürülen, kaybolan, şiddete maruz kalan ve tutuklanan özgür basın emekçilerinin listesi uzayıp gitmektedir. Musa Anter'in öldürülmesine ilişkin dava zaman aşımına uğrarken Hrant Dink cinayetindeki baş şüpheli 17 yıldan sonra serbest bırakılmıştır.

Türkiye'de, özgür basın ve medya kuruluşları, her gün tutuklama, gözaltı, sansür ve kapatılmalarla karşılaşmaktadır. Meslek faaliyetlerini yaparken haber takibi sırasında saldırıya uğrayan, yaka paça gözaltına alınan, haberine erişim engeli getirilen basın emekçilerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Gerçeği yazan gazeteciler; hedef gösteren, tehdit eden, şiddet içeren dil değil yurttaşları bilgilendiren ve hakikatleri, haksız ve hukuksuz uygulamaları yurttaşlara aktarmaktadır. Küreselleşen dünya da her şeyin haber olduğu ve herkesin her şeyden haberdar olduğu bir zaman diliminde Türkiye de gazetecilik yapmak habere ve kitleye göre suç unsuru sayılmaktadır. Bunlarla beraber 2024 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye, 180 ülke

içerisinde 158'inci sırada ve Türkiye, durumun "çok vahim" olduğu ülkeler kategorisinde yer almaya devam etmiştir.

Ayrıca, Ankara merkezli başlatılan soruşturma kapsamında 29 Ekim 2022'de tutuklanan ve 16 Mayıs 2023 tarihinde tahliye edilen özgür basın emekçilerine, 03.07.2024 tarihinde Ankara 4'üncü Ağır Ceza Mahkemesi gazetecilerin yaptıkları haberleri suç unsuru sayarak 6 yıl 3'er ay hapis cezası vermiştir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye de gazetecilik yapan kişilere ilişkin bakanlığınız tarafından sağlanan imkanlar nelerdir? Yılda kaç kişiye basın kartı verilmektedir? Basın kartını almanın koşulları ve belirleyici şartları nelerdir?
2. Kürt sorunu Türkiye de her kesim tarafından bilinmekte ve konuşulmaktadır. Kürt sorununa ilişkin haber yapmak suç mudur? Ülkede var olan sorunları haberleştirmek suç mudur? Suç ise bu sorunlar sizce nasıl ifade edilmelidir? Suç değilse özgür basına ilişkin yapılan gözaltı, baskı ve sansürün gerekçesi nedir?
3. Son 10 yılda Kürt sorununu haber yaptığı için kaç basın emekçisine soruşturma açılmıştır? Açılan soruşturmanın sayısı kaçtır? Son 10 yılda tutuklanan gazeteci sayısı kaçtır?
4. Suç unsuru taşıyamayan haber bakanlığınıza göre nasıl olmalıdır? Son 10 yılda erişim engeli getirilen haber sayısı kaçtır? Yapılan erişim engelinden sonra haberi yapanla beraber kaç hesaba, kişiye soruşturma açılmıştır?
5. Başlatılan soruşturmanın nihai sonuçları kamuoyu ile ne kadar paylaşıldı? Yapılan haberlerin suç unsuru sayılması konusunda Bakanlığınızca hangi hassasiyetler göz önünde tutulmaktadır?
6. Kendi sosyal medyasında yaptığı haberleri paylaşan basın emekçilerini tehdit eden kişi ve kurumlara ilişkin başlatılan herhangi bir soruşturma var mı?
7. Bazı sosyal medya hesaplarında Kürtlere, Kürt seçilmişlere yapılan hakaretlere ilişkin bakanlığınız tarafından kaç habere ya da hesaba erişim engeli getirildi ve herhangi bir soruşturma açıldı mı?
8. Basın özgürlüğü var diye açıklamalar yapan iktidarın aksine, özgür basın emekçilerinin yazdıkları haberler suç unsuru sayılıp 6 yıl 3 ay hapis cezası verilmesinin gerekçesi

nedir? Basın özgürlüğü, konu Kürt basın emekçileri olunca mı olmuyor veya yazdıkları haberler suç unsuru sayılıyor?

9. İddia edildiği gibi Türkiye de basına sansür uygulanıyor mu?
10. Uluslararası basın özgürlüğü endeksinde gerilerde yer alan Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğünün tehdit altında olduğu iddiaları doğru mu? Doğru ise bunun gerekçesi nedir?
11. Farklı görüşteki gazetecilere yönelik baskılardan dolayı Türkiye'nin demokratik yapısını ve uluslararası ilişkilerini olumsuz etkilediği iddiaları doğru mu? Doğru ise bunun gerekçesi nedir?
12. Son yıllarda kabul edilen dezenformasyon yasaları, gazetecilere yönelik baskıları artırdığına ilişkin iddialar hakkında bakanlığınız bir açıklama yapacak mı?